

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

BESLUIT NATUURBESCHERMINGSWET 1998

- Datum besluit** : 24 november 2016
- Onderwerp** : Aanvraag vergunning Natuurbeschermingswet
- Artikel** : 19d
- Activiteit** : het uitbreiden met en het in werking hebben van een derde afvalenergiecentrale bij EEW Energy from Waste, Oosterhorn 38, 9936 HD Delfzijl
- Verlenen/weigeren** : verlenen ontwerpvergunning
- Aanvrager** : EEW Energy from Waste
- Zaaknummer** : 620719

Ontwerp besluit GEDEPUTEERDE STATEN VAN GRONINGEN op het verzoek van EEW Energy from Waste B.V., Oosterhorn 38, 9936 HD Farmsum van 23 februari 2016 om een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, hierna Nbw.

Aanvraag en procedureverloop

De aanvraag voorziet in een uitbreiding met en het in werking hebben van een derde afvalverbrandingsinstallatie ten opzichte van de vigerende Natuurbeschermingswet-vergunning van 12 juni 2007.

Uit de berekeningen volgt dat wij bevoegd gezag zijn vanwege de grootste effecten op het Groningse deel van het Natura 2000-gebied Waddenzee.

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende stukken gebruikt:

- het aanvraagformulier,
- plattegrondtekening dd 19 aug 2015 Draufsicht Erweiterung Linie 3,
- AERIUS-verschilberekening met kenmerk RuTbSV1s6jJt,
- Passende Beoordeling Arcadis dd 16 januari 2016
- Aanvulling dd 19 juli 2016 naar aanleiding van het toetsingsadvies Cie MER
- Nbw-vergunning dd 12 juni 2007.

Op deze vergunningaanvraag verklaren wij afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Op grond van artikel 44, tweede en derde lid, van de Nbw 1998, hebben wij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Delfzijl in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over de aanvraag. De gemeente Delfzijl heeft hiervan geen gebruik gemaakt.

Reikwijdte vergunning

Deze vergunning wordt verleend voor zover en overeenkomstig de in de aanvraag, de bijbehorende PB en in *de aanvulling dd 19 juli 2016 naar aanleiding van het toetsingsadvies Cie MER* beschreven wijze en uitvoering van de bouw en operationele fase van uitbreiding EEW derde lijn. Afwijking van deze vergunning vergt de voorgaande schriftelijk instemming van Gedeputeerde Staten van Groningen en wordt alleen toegestaan indien en voor zover deze afwijking, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen, niet tot andere of nadeliger gevolgen voor de in de beoordeling betrokken Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten of (andere) vergunningplicht op grond van art. 19d en/of art. 16 van de Natuurbeschermingswet 1998. Een verzoek tot instemming dient tijdig, doch minimaal 4 weken voorafgaand aan de beoogde afwijking, schriftelijk te worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Groningen.

Voor een korte weergave van de inhoud van de aanvraag, de relevante wet- en regelgeving en het van toepassing zijnde beleid verwijzen wij naar bijlage 1 van het onderhavige besluit, waarin tevens de inhoudelijke overwegingen zijn opgenomen die aan dit besluit ten grondslag liggen en de bespreking van de inspraak.

Bijlage 2 bevat de aanvraag voor dit besluit met de bijbehorende natuurtoets en de aanvulling dd 19 juli 2016 naar aanleiding van het toetsingsadvies Cie MER. Genoemde bijlagen maken integraal onderdeel uit van deze vergunning. Voor zover de vergunningaanvraag niet in overeenstemming is met de gestelde voorschriften, zijn de voorschriften bepalend. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:

1. De voorschriften.
2. Bijlage 1 (overwegingen).
3. Bijlage 3 (aanvraag met bijlagen).

Ontwerp besluit

Gedeputeerde Staten van Groningen;

Gelet op de artikelen 19d tot en met 19g en 19kh, lid 7 van de Nbw 1998.

BESLUITEN WIJ

1. aan EEW Energy from Waste B.V., de op grond van artikel 19d van de Nbw vereiste vergunning te verlenen voor het uitbreiden met en het in werking hebben van een derde verbrandingstallatie op de locatie Oosterhorn 38 te Delfzijl;
2. de hiervoor benodigde ontwikkelingsruimte volgens bijlage 2 van dit besluit, toe te kennen in AERIUS-Register uit het segment prioritaire projecten;
3. aan deze vergunning de volgende voorschriften te verbinden:
  - a. de activiteit waarvoor ontwikkelingsruimte is toegedeeld dient binnen twee jaar, na het onherroepelijk worden van deze Nbw-vergunning volledig te zijn gerealiseerd dan wel te zijn verricht.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:
Namens dezen

A.J. Hoogerwerf
Hoofd afdeling Landelijk Gebied en Water

Dit besluit is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Kopieën:

Een digitale kopie van dit besluit is verzonden naar:

- gemeente@delfzijl.nl
- info@werkorganisatieideal.nl
- freek.vandijken@eew-energyfromwaste.com
- nbwet@drenthe.nl
- nb-wet@fryslan.nl
- postbus@overijssel.nl
- servicepunt-svt@noord-holland.nl
- POST@gelderland.nl

BIJLAGE 1 OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

1. Voornemen

EEW is voornemens de bestaande twee lijnen uit te breiden met een derde lijn. De reden hiervoor is hoofdzakelijk dat op bedrijventerrein Oosterhorn een groeiende vraag naar stoom is door bedrijven die hun bedrijfsvoering willen verduurzamen. Dit kan doordat bij de productie van stoom met een secundaire brandstof (zoals afval) in plaats van een primaire brandstof (bijvoorbeeld gas) broeikasgasemissies worden vermeden. Extra stoomproductie kan mogelijk worden gemaakt door het aanbod aan afval op de Nederlandse en Europese markt. Vanwege de gunstige ligging van EEW nabij de zeehaven van Delfzijl is het relatief eenvoudig om afval over zee aan te voeren.

De derde lijn is gebaseerd op dezelfde techniek en capaciteit als de eerste twee lijnen. De eerste twee lijnen hebben samen een verbrandingscapaciteit van 384.000 ton afval per jaar. De derde lijn zal, net als de eerste twee lijnen, een capaciteit hebben van 192.000 ton afval per jaar. De installatie verbrandt afval dat afkomstig is van bedrijven en scheidingsinstallaties van huishoudelijk- en bedrijfsafval. Daarnaast is de installatie ook geschikt voor ongesorteerd huishoudelijk afval. De bestaande twee lijnen leveren stoom aan bedrijven op bedrijventerrein Oosterhorn en elektriciteit aan het openbare net. De derde lijn zal dit ook gaan doen.

2. Huidige situatie

Het plangebied ligt binnen bedrijventerrein Oosterhorn, aan de oostzijde. Ten noorden wordt het terrein begrensd door een bouwrijp terrein. Verder noordelijk ligt de Waddenzeedijk, ten noorden daarvan het Zeehavenkanaal, de schermdijk ten noorden daarvan, op ca 800 meter van EEW het Natura 2000 gebied Waddenzee (inclusief Eems Dollard). In het oosten wordt het plangebied begrensd door een strook berm en de Valgenweg. Verderop ligt een gebied dat momenteel braak ligt. Ten zuiden bevindt zich andere industriebebouwing. Ten oosten wordt de grens van het plangebied gevormd door braakliggend terrein en een weg. Binnen het plangebied bevindt zich reeds de bestaande EEW centrale, waar met de realisatie van de derde lijn een relatief gering stuk bebouwing aan wordt toegevoegd.

3. Aanleg en gebruik

De werkzaamheden tijdens de aanleg bestaan uit:

- aanleg van een nieuwe verbrandingsoven
- aanleg van een nieuwe rookgasreinigingsinstallatie
- aanleg derde waterbassin

Voor deze werkzaamheden staan de volgende werkzaamheden gepland:

- Gebruik van een mobiele torenkraan (hoogte circa 70 meter) en een aantal mobiele kranen
- mogelijke bronbemaling bij de aanleglocaties van de verbrandingsoven en de rookgasreiniging
- aanleg van tijdelijk gronddepot

De heiwerkzaamheden waar in PB van is uitgegaan zullen niet plaatsvinden. In plaats daarvan zullen de funderingspalen worden geschroefd. Het gaat om totaal 200 schroefpalen die buiten de voor vogels kwetsbare periode (die loopt van april tm juli) worden geschroefd .. Deze informatie was nog niet bekend toen het PB werden opgesteld.

4. Wettelijk kader Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw)

Artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan een dergelijke vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere

handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e, sub a, sub b en sub c, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat Gedeputeerde Staten van Groningen bij het verlenen van een vergunning op basis van artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998 rekening houden met:

- de mogelijke gevolgen van een project of andere handeling, waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling kan hebben voor een Natura 2000-gebied;
- een op grond van artikel 19a of artikel 19b, van de Nb-wet 1998, vastgesteld beheerplan;
- vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Artikel 19f, eerste lid, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat voor projecten, waarover Gedeputeerde Staten van Groningen een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, de initiatiefnemer alvorens Gedeputeerde Staten van Groningen een besluit nemen, een Passende Beoordeling maakt van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

Artikel 19f, derde lid, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat de verplichting tot het maken van een Passende Beoordeling bij de voorbereiding van een besluit op grond van artikel 19d, lid 1, niet geldt in gevallen waarin degene die een project, waarop dat besluit betrekking heeft, onderneemt, daarmee een project ten aanzien waarvan reeds eerder een Passende Beoordeling is gemaakt, herhaalt of voortzet, voor zover de Passende Beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat project.

Artikel 60 van de Nb-wet 1998 bepaalt onder andere dat besluiten welke genomen zijn op basis van de Nb-wet uit 1968 (waaronder de besluiten tot aanwijzing van het natuurmonument 'Waddenzee'), gelden als besluiten welke genomen zijn op basis van artikel 10 van de Nb-wet 1998 (besluiten ter aanwijzing van beschermde natuurmonumenten).

Artikel 10, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat de Minister van EZ bij besluit een natuurmonument kan aanwijzen als beschermd natuurmonument.

Artikel 10a, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat de Minister van EZ gebieden aanwijst ter uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Lid 3 van dit artikel stelt dat de instandhoudingsdoelstelling van deze gebieden mede betrekking kan hebben op doelstellingen ten aanzien van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Artikel 15a, lid 2, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat een besluit houdende aanwijzing van een natuurmonument als beschermd natuurmonument onder de Nb-wet 1998 vervalt met ingang van het tijdstip waarop dat beschermd natuurmonument deel uitmaakt van een Natura 2000-gebied.

Indien met toepassing van het tweede lid van artikel 15a een besluit houdende de aanwijzing van een natuurmonument als beschermd natuurmonument geheel of gedeeltelijk is vervallen, heeft de instandhoudingsdoelstelling voor het op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen gebied, voor het gedeelte van het gebied waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals was bepaald in het vervallen besluit (art. 15a, derde lid).

In het kader van de Crisis- en Herstelwet is de Nb-wet 1998 per 1 maart 2010 zodanig gewijzigd door toevoeging van art. 19ia, dat voor handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het

natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het Natura 2000 gebied anders dan vereist ingevolge de Vogel- en habitatrictlijnen, of het gebied ontsieren, het (lichtere) beschermingsregime van art. 16 Nb-wet 1998 van toepassing is. Ten aanzien van deze aanvullende doelen geldt echter geen externe werking (tenzij dat in het aanwijzingsbesluit expliciet benoemd is, wat niet het geval is in de aanwijzingsbesluiten van de Waddenzee en Dollard).

5. Relevante aanwijzingsbesluiten Natura 2000 en beschermde Natuurmonumenten

De Nb-wet 1998 regelt onder andere de aanwijzing van natuurgebieden. Natura 2000-gebieden worden aangewezen middels een aanwijzingsbesluit van de Minister van EZ. De inhoud van de aanwijzingsbesluiten is voor Natura 2000-gebieden van groot belang, omdat het onder meer het referentiekader biedt voor het beheerplan, de beoordeling van projecten en de vergunningverlening.

Op 25 februari 2009 heeft de Minister van EZ o.a. het gebied Waddenzee aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze aanwijzing heeft betrekking op zowel de Vogelrichtlijn als de Habitatrictlijn.

De Eems-Dollard valt, voor zover het de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied betreft binnen de begrenzing van de Waddenzee. De Eems-Dollard is voor het Habitatrictlijngebied op 14 september 2007 aangemeld als Natura 2000-gebied en op 12 december 2008 door de Europese Commissie op de communautaire lijst geplaatst.

Ten aanzien van beschermde natuurmonumenten geldt, zoals eerder aangegeven, dat geen sprake is van externe werking (tenzij dat in het aanwijzingsbesluit expliciet benoemd is, wat niet het geval is in de aanwijzingsbesluiten van de Waddenzee en Dollard). Dit betekent dat effecten van de derde lijn van EEW niet zullen worden getoetst op deze aanvullende doelen en de (voormalig) natuurmonumenten dus verder buiten beschouwing worden gelaten.

6. Beheerplan

De Nb-wet 1998 bepaalt in artikel 19a dat voor Natura 2000-gebieden het opstellen van een beheerplan verplicht is. Een beheerplan beschrijft wat er nodig is om de duurzame staat van instandhouding van natuurwaarden te behouden of te ontwikkelen en aan de instandhoudingsdoelen te voldoen. Het beheerplan moet een belangrijke bijdrage leveren aan het streven om de natuur te behouden in de Natura 2000-gebieden (Ministerie van EZ; handreiking beheerplan Natura 2000-gebieden; september 2005). Ingevolge artikel 19 e, onder b. dient bij vergunningverlening rekening te worden gehouden met een ingevolge artikel 19a vastgesteld beheerplan. Bij de voorbereiding van en besluitvorming over de aanvraag was nog geen beheerplan voor een van de N2000-gebieden, waarop dit besluit betrekking heeft, van kracht. Wel heeft het ontwerp beheerplan Waddenzee reeds ter inzage gelegen en heeft op dit ontwerp inspraak plaatsgevonden. Vaststelling van dit beheerplan wordt binnenkort voorzien.

7. Geen beheer, nieuw project

Het voorliggende initiatief is niet eerder passend beoordeeld in het kader van de Nb-wet 1998. De onderhavige aanvraag heeft betrekking op een project zoals benoemd in artikel 19d Nb-wet 1998.

8. Mogelijk significante gevolgen

Uit artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998 volgt dat voor projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, door de initiatiefnemer een Passende Beoordeling wordt opgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen.

Artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 stelt dat een vergunning slechts verleend kan worden indien het bevoegd gezag zich ervan verzekerd heeft dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden.

Het Europese Hof van Justitie heeft in zijn uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een Passende Beoordeling slechts dan achterwege kan worden gelaten, indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het voorgenomen project afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor het betrokken gebied. Een plan of project heeft significante gevolgen wanneer het de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied in gevaar dreigt te brengen. Dat wil zeggen: in het geval het onmogelijk of onwaarschijnlijk wordt om de doelen van het in stand houden van een gebied te realiseren, en/of als er sprake is van een onherstelbare vernietiging van een vitale component van het natuurlijke systeem dat van essentieel belang is voor het gebied (art. 19d, lid 1 Nb-wet 1998).¹

Bij het voorgenomen project kunnen dergelijke gevolgen niet bij voorbaat uitgesloten worden. Derhalve concluderen wij dat een Passende Beoordeling conform artikel 19f van de Nb-wet 1998 vereist is. In opdracht van de initiatiefnemer is een Passende Beoordeling uitgevoerd door Arcadis. De rapportage van deze Passende Beoordeling inclusief bijlagen zijn bij de aanvraag gevoegd. Verder is een nader stuk toegezonden: *aanvulling naar aanleiding van toetsingsadvies derde lijn EEW*. Deze aanvulling is relevant nu hierin is aangegeven dat, anders dan waar in de Passende Beoordeling van wordt uitgegaan, de heipalen zullen worden geschroefd in plaats van geheid.

9. Bevoegd gezag

Uit art. 2a lid 1 en lid 2 vloeit voort dat, indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in art 16, eerste lid en/of art. 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of een handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000 gebied/beschermd natuurmonument dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied/beschermd natuurmonument is gelegen, beslissen over de aanvraag.

Op grond van dit wettelijk kader zijn Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen het bevoegd gezag.

Op 30 november 2005 is het Besluit vergunningen Nb-wet 1998 (hierna: het Vergunningenbesluit) (Staatsblad 2005, nr. 594) in werking getreden. De in dit Vergunningenbesluit specifiek opgesomde activiteiten worden aangemerkt als handelingen als bedoeld in artikel 16, lid 6, van de Nb-wet 1998 en projecten of andere handelingen of categorieën van gebieden als bedoeld in artikel 19d, lid 3, van de Nb-wet 1998. Voor deze specifieke activiteiten geldt de minister van Economische Zaken (i.c. de Staatssecretaris) als bevoegd gezag. Van dergelijke activiteiten is in dit geval geen sprake.

10. Vergunningplicht en procedure

De aangevraagde activiteiten kunnen effecten hebben op de volgende Natura 2000-gebieden en/of beschermde natuurmonumenten: Waddenzee (waaronder het Eems-Dollard estuarium),

10.1 Eerder verleende Nbw-vergunning

Voor de oprichting en het in werking hebben van de eerste twee verbrandingsinstallaties is dd 12 juni 2007 door het Ministerie van LNV een Natuurbeschermingswet-vergunning verleend. Indertijd is het innemen en lozen van koelwater van Zeehavenkaal aangevraagd en vergund. Nadien is dit niet gerealiseerd en het wordt nu dan ook niet aangevraagd.

1 HvJEG 7 september 2004, zaak C-127/02 (Kokkelvisserij)

11. Selectie van relevante natuurwaarden N2000 Waddenzee

11.1 Habitattypen

Uitgaande van het standaard dataformulier voor de Eems Dollard is het gehele Habitatrictlijngebied Eems-Dollard aangemeld als H1130 Estuaria, inclusief de Dollardkwelders. Bij aanmelding van dit gebied is er dus vanuit gegaan dat kwelderhabitats onder het overkoepelende habitatype H1130 Estuaria geschaard zouden worden.

In het buitengebied van het estuarium tot en met de Dollard komen de volgende habitattypen voor:

- H1130 Estuaria;
- H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstromde zandbanken;
- H1140 Bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten;
- H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met Zeekraal en andere zoutminnende soorten;
- H1320 Schorren met slijkgrasvegetatie;
- H1330 Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie.

De zones met dieper open water langs de kust kunnen gerekend worden tot Permanent met zeewater van geringe diepte overstromde zandbanken (H1110) zoals langs de kust tussen Eemshaven en Delfzijl, waar kwelders nu grotendeels ontbreken.

Uit de Passende beoordeling volgt dat de voorgenomen activiteit op afstand (minimaal 800 meter) plaatsvindt van bovengenoemde habitattypen en dat dus geen ruimtebeslag optreedt. Ook overigens zijn geen effecten op de habitattypen vanwege EEW te verwachten.

11.2 Habitatsoorten

Gewone zeehond.

De Gewone zeehond wordt aangetroffen ten oosten van Oosterhorn (aan de zeezijde van polder Breebaart) en maakt incidenteel gebruik van de Pier van Oterdum als ligplaats. De gewone zeehond is een doelsoort van de Natura 2000-gebieden Waddenzee.,

De aantallen gewone zeehonden in het Eemsgebied zijn sinds 2002 min of meer stabiel tot licht stijgend. Er is geen sprake van een achteruitgang van totale aantallen in het Eemsgebied, ook niet in de afgelopen periode met de intensieve bouwactiviteiten (heiwerkzaamheden) in de Eemshaven in verband met de uitbreiding van de haven en aanleg van twee kolencentrales (Basseur et al., 2010). De aantallen pups zijn sinds 2007 jaarlijks gestegen. Er is sprake van een sterke totale toename van aantallen pups. Dit laatste komt met name vanwege de toename van het aantal pups in het Ranzelgat, maar ook in de andere deelgebieden in de Eems is er in vergelijking tot 2008 een hoger aantal pups geteld in 2010 (Basseur et al., 2011). Vanaf 2010 is het aantal pups stabiel tot licht stijgend (Basseur et al., 2013). De zeehond verkeert in een gunstige staat van instandhouding. Ondanks de gunstige populatieontwikkeling (stabiel tot licht toenemend) zijn er ten aanzien van het leefgebied van de gewone zeehond in het Eems-Dollard estuarium enkele knelpunten gesignaleerd in het IMP. Het leefgebied is niet optimaal vanwege onvoldoende rust (recreatie op de dijk en in mindere mate het water), onvoldoende waterkwaliteit (troebelheid), verslibbing van het gebied en afwezigheid van voldoende (kwaliteit van) vis als voedsel. Daarom is de kwaliteit van het leefgebied niet als volkomen gaaf, maar ook niet als gedeeltelijk aangetast beoordeeld, de kwaliteit zit tussen deze kwalificaties in (IMP).

Grijze zeehond

Grijze zeehonden worden binnen het Eemsgebied in hoofdzaak aan de Noordzee kant waargenomen. Daarbuiten worden ze incidenteel waargenomen. Het is daarom niet aannemelijk dat de werkzaamheden bij de projectlocatie van invloed zijn op het ligplaatsgebruik van deze soort in het Eemsgebied. Deze soort zal dan ook niet verder worden beoordeeld.

Fint, zeeprik en rivierprik

Er gelden instandhoudingsdoelen voor fint (H1103), zeeprík (H1095) en rivierprík (H1099) in het N2000-gebied Waddenzee. Dit zijn anadrome trekvisen die het grootste deel van hun leven doorbrengen in kustgebieden en estuaria en om te paaien het zoetwatergetijdengebied opzoeken. Nederland is de toegangspoort voor de paaipopulaties in Duitsland en België, in de stroomgebieden van Rijn en Maas, Schelde en de Eems. De slechte ecologische toestand van de diadrome visen in het Eems-Dollard estuarium is vooral te verklaren door het ontbreken van geschikt paaihabitat, de zuurstofarme condities met fluid mud in de bovenstroomse delen van het waterlichaam en de vele fysieke barrières (dijken, stuwen en sluizen) op de migratieroutes (IMP). Langs de Nederlandse kust en bij zoet-zoutovergangen in riviermondingen worden relatief veel finten waargenomen, die vrijwel allemaal afkomstig zullen zijn van populaties uit omliggende landen (Ministerie van LNV, 2008). De realisatie van de derde lijn van EEW leidt niet tot effecten op de vissoorten, omdat niet wordt geloost op het Zeehavenkanaal. Er kan op voorhand worden uitgesloten dat het project kan leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. Deze soorten worden daarom niet verder beoordeeld.

11.3 Broedvogels

De Waddenzee is aangewezen voor de volgende broedvogels: de lepelaar, eider, bruine kiekendief, blauwe kiekendief, kluut, bontbekplevier, strandplevier, kleine mantelmeeuw, grote stern, visdief, noordse stern, dwergstern en velduil.

Het Nederlandse deel van het estuarium (Natura 2000-gebied Waddenzee) is vooral van betekenis als broedgebied voor de bruine kiekendief, kluut, bontbekplevier (m.n. Dollard), visdief en noordse stern (vooral in de industriehavens)..

In de nabijheid van de EEW centrale zijn de volgende gebieden relevant:

- Broedeiland Oterdumerdriehoek
- Broedkolonie westelijk havengebied
- Broedende vogels Schermdijk

Uit de Passende Beoordeling volgt dat het broedeiland op de Oterdumer Driehoek buiten de 45 d(B)A contour op 0,3 meter tijdens de aanlegfase ligt. In de PB wordt verder aangegeven dat de broedkolonie in het westelijk havengebied waarschijnlijk gewend is aan hoge geluidproductie. Ditzelfde geldt voor de vogels die broeden op de Schermdijk.

11.4 Niet-broedvogels

De Waddenzee (inclusief Eems Dollard) is aangewezen voor een groot aantal niet-broedvogels: de fuut, aalscholver, lepelaar, kleine zwaan, toendrarietgans, grauwe gans, brandgans, rotgans, bergeend, smient, krakeend, wintertaling, wilde eend, pijlstaart, slobbeend, topper, eider, brilduiker, middelste zaagbek, grote zaagbek, slechtvalk, scholekster, kluut, bontbekplevier, goudplevier, zilverplevier, kievit, kanoet, drieteenstrandloper, krombekstrandloper, bonte strandloper, grutto, rosse grutto, wulp, zwarte ruiter, tureluur, groenpootruiter, steenloper en zwarte stern. Uit de passende beoordeling en de bij ons beschikbare kennis volgt dat het plangebied en de bredere omgeving (in de directe invloedssfeer van het industriegebied Oosterhorn) slechts beperkt gebruikt als hoogwatervluchtplaats en ook anderszins van gering belang is voor niet-broedvogels.

12. Effectenanalyse

Wij hebben beoordeeld of tijdens de aanlegwerkzaamheden of ten gevolge van de operationele fase effecten kunnen optreden op de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000 gebied Waddenzee (inclusief Eems Dollard). De volgende effecten zijn mogelijk aan de orde voor het project derde lijn EEW:

- Verstoring door geluid (en trillingen);
- Verstoring door licht;
- Optische verstoring (aanwezigheid en beweging door mensen);
- Verandering kwaliteit (leef)milieus door emissie van schadelijke stoffen waaronder stikstof .

Aan deze aspecten is ruim aandacht besteed binnen de door Arcadis opgestelde Passende Beoordeling d.d. 15 januari 2016 die door ons ten grondslag is gelegd aan de beoordeling in deze vergunning.

12.1 Aantasting habitattypen

Verslechtering van de kwaliteit van een habitat treedt op wanneer in een bepaald gebied de door dit habitat ingenomen oppervlakte afneemt, of wanneer het met de specifieke structuur en functies die voor de staat van instandhouding van de met dit habitat geassocieerde typische soorten, in dalende lijn gaat in vergelijking met de begintoestand. Onder verslechtering wordt de fysieke aantasting van een habitat verstaan.

Beoordeling

Uit de Passende beoordeling blijkt dat deze effecten kunnen worden uitgesloten, omdat het projectgebied op 800 meter van natura 2000 gebied Waddenzee ligt, waardoor oppervlakteverlies is uitgesloten. Effecten van vermessing worden in de passende beoordeling uitgesloten (zie verder 10.4 van dit besluit). Effecten op met dit habitat geassocieerde typische soorten zullen tijdelijk zijn (zie ook onder vogels en zeezoogdieren) en worden gemitigeerd omdat, anders dan in de passende beoordeling als uitgangspunt is genomen, de funderingspalen worden geschroefd in plaats van geheid. De natuurlijke kenmerken zullen niet worden aangetast. Wij delen de analyse uit de Passende beoordeling.

Conclusie

Wij zijn van mening dat op basis van de objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het project EEW derde lijn kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000 gebied Waddenzee of de SBZ Dollard (Habitattypen).

12.2 Broedvogels en Niet-broedvogels

In de Passende Beoordeling is ingegaan op de mogelijk effecten van het project EEW derde lijn op broedvogels en niet-broedvogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden in het kader van Natura 2000. Naar aanleiding van de uitkomsten van de Passende Beoordeling kan worden geconcludeerd dat de waarden in de omgeving van het plangebied voor niet broedvogels gering zijn en dat de broedkolonies in de nabijheid van de planlocatie deels buiten de invloedssfeer van het project liggen en voor zover ze binnen de invloedssfeer bevinden niet gevoelig blijken voor geluid omdat ook in de huidige situatie de kolonievogels blootgesteld worden aan industrielaawaai. Wij delen de analyse uit de Passende beoordeling. Wij merken verder op dat, anders dan waar in de Passende beoordeling nog van uit werd gegaan, de funderingspalen zullen worden geschroefd in plaats van geheid en deze werkzaamheden in de winter plaats zullen vinden, buiten de voor vogels gevoelige periode. Dit leidt ertoe dat de geluidsverstoring in de aanlegfase belangrijk lager zal zijn dan waar in de PB van is uitgegaan. Daarnaast zullen deze werkzaamheden in de winter plaats vinden, buiten de voor vogels gevoelige periode. De verlichtingssterkte in de aanlegfase leidt verder niet tot merkbaar meer licht binnen het Natura 2000 gebied, daarnaast wordt in de PB aangegeven dat de werkzaamheden plaatsvinden aan de binnenzijde van de waddendijk in industriegebied. De aanwezigheid van machines, materieel en mensen valt weg tegen het huidige activiteitenpatroon.

Beoordeling

In de *aanlegfase* zullen de werkzaamheden amper leiden tot verstoring omdat geschroefd wordt en de projectlocatie op 800 meter van Natura 2000 gebied Waddenzee ligt, binnen een bestaand industriegebied. Met betrekking tot broedvogels zijn geen effecten te verwachten omdat de heipalen geschroefd zullen worden en deze werkzaamheden niet in de voor vogels gevoelige periode (april-juli) plaats zullen vinden. Verder is gelet op de afstand tot het Natura 2000 gebied ook lichtvervuiling en optische verstoring niet aan de orde.

In de *operationele* fase blijkt uit de effectbeoordeling in de Passende beoordeling dat geen merkbaar verschil in geluidsemissie optreedt in vergelijking met de huidige situatie ten gevolge van de derde lijn van EEW en daarnaast geen sprake is van lichttoename of optische verstoring.

Conclusie

Wij zijn van mening dat op basis van de objectieve gegevens voldoende kan worden uitgesloten dat het project EEW derde lijn kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000 gebied Waddenzee of de SBZ Dollard (broedvogels en niet-broedvogels).

12.3 gewone Zeehond

In de Passende beoordeling is ingegaan op de mogelijke effecten op de gewone zeehond. Tussen Eemshaven en Delfzijl op de plaat Hond en ter hoogte van de duiker naar Polder Breebaart zijn ligplaatsen van gewone zeehond aanwezig. Verder wordt de schermrij incidenteel gebruikt als ligplaats. Wij delen de analyse uit de Passende beoordeling.

Beoordeling

In de *aanlegfase* zullen de werkzaamheden plaats vinden buiten de verstoringsafstand van vaste ligplaatsen voor zeehonden. Van een significante verstoring van de Habitatrichtlijnsoort gewone zeehond is geen sprake, omdat de afstand tussen de uitvoering van de werkzaamheden en de vaste ligplaatsen daarvoor te groot is. Ten aanzien van verstoring van zeehonden die incidenteel gebruik maken van de schermrij als ligplaats of foerageren in de omgeving van het plangebied, merken wij op dat van verstoring geen sprake van zal zijn nu niet zal worden geheld maar geschroefd.

In de *gebruiksfase* blijkt uit de effectbeoordeling in de Passende beoordeling dat geen merkbaar verschil in geluidsemissie optreedt in vergelijking met de huidige situatie ten gevolge van de derde lijn van EEW.

Conclusie

Wij zijn van mening dat op basis van de objectieve gegevens voldoende kan worden uitgesloten dat het project EEW derde lijn kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000 gebied Waddenzee of de SBZ Dollard (zeehonden).

12.4 Stikstofdepositie

Op 1 juli 2015 is de Nbw gewijzigd ten behoeve van de Programmatische Aanpak Stikstof (hierna: PAS). Naast deze wetswijziging zijn tevens het Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof (hierna: Besluit grenswaarden) en de Regeling programmatische aanpak stikstof (hierna: Regeling) in werking getreden.

Dit programma is een instrument om Natura 2000-doelstellingen te realiseren en tegelijk ruimte te scheppen voor bestaande en nieuwe economische ontwikkelingen. De aanpak voorziet er in dat telkens voor een periode van zes jaar een programma wordt vastgesteld, dat concrete maatregelen bevat om de stikstofdepositie terug te dringen, negatieve effecten van stikstof te voorkomen en waar nodig natuurherstel te realiseren. Het vastgestelde PAS 2015-2021 bevat daartoe landelijke brongerichte maatregelen waarmee de emissie van stikstof wordt gereduceerd en worden gebiedsspecifieke natuurherstelmaatregelen getroffen waarmee de veerkracht van de Natura 2000-gebieden wordt verbeterd. Op 14 april 2015 hebben wij ingestemd met het PAS 2015-2021.

Het PAS 2015-2021 is passend beoordeeld. In deze passende beoordeling is getoetst of uitvoering van het programma geen risico vormt voor de instandhoudingsdoelstellingen van individuele Natura 2000-gebieden opgenomen binnen de PAS. De passende beoordeling bestaat uit een generiek deel (bronmaatregelen, monitoring, etc.) en uit gebiedsanalyses, die de ecologische onderbouwing vormen dat met het programma de stikstofgevoelige Natura 2000-doelstellingen (op termijn) gerealiseerd kunnen worden én er ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor economische ontwikkelingen. In de gebiedsanalyses is verzekerd dat door de uitvoering van een gebalanceerd en robuust pakket aan herstelmaatregelen, er in de 1e programma periode geen verslechtering optreedt van alle stikstofgevoelige habitattypen en habitats van soorten. Bij deze beoordeling is uitgegaan van de achtergrondwaarde van 2014. In deze achtergrondwaarde zijn alle voor de aanvang van het programma feitelijke emissies

verdisconteerd, zoals blijkt uit de grootschalige concentratie en depositiekaarten Nederland (GCN en GDN). Deze emissies hebben al voor de aanvang van het programma plaatsgevonden en hebben als uitgangspunt gediend voor de passende beoordeling. De conclusie van de passende beoordeling van het PAS 2015-2021 is dat kan worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de in het programma opgenomen Natura 2000-gebieden worden aangetast.

EEW derde lijn betreft een deel van de uitvoering van een project dat als project (biomassacentrale 2) op de prioritaire projectenlijst bij de ministeriële Regeling programmatische aanpak stikstof (art 6) staat.

Prioritaire projecten zijn door het Rijk of de provincies aangemerkte projecten van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang. Voor elk prioritair project op deze projectenlijst is speciaal ontwikkelingsruimte gereserveerd. De lijst wordt regelmatig op basis van de nieuwste ontwikkelingen bijgesteld.

Duitse Natura 2000-gebieden

Ook veel Duitse Natura 2000-gebieden zijn gevoelig voor een te hoge stikstofdepositie. Voor de Duitse Natura 2000-gebieden is de PAS niet van toepassing. Er moet worden getoetst aan het Duitse afwegingskader. In het Programma Aanpak Stikstof is het volgende toetsingskader opgenomen, gebaseerd op een uitspraak van het Bundesverwaltungsgericht (de Duitse Raad van State) (BVerwG 9 A 5.08, 14 april 2010) en is in de PB helder omschreven.

Uit de toetsing in de PB (de Aerius berekening) blijkt de volgende depositie toename op Duitse natura 2000 gebieden:

- Krummhörn + 0,87
- Unterems und Außenems: + 0,87
- Emsmarsch von Leer bis Emden: + 0,52
- Ostfriesche Meere: + 0,95
- Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer: + 0,41
- Nationalpark Niedersächsisches Wattenmeer: +0,41

Beoordeling

EEW derde lijn is een prioritair project. Binnen de PAS is hiervoor specifieke ontwikkelingsruimte gereserveerd. Uit bijlage 2 van dit besluit volgt dat de voor het project EEW derde lijn benodigde ontwikkelingsruimte is toegekend op basis van de reservering als prioritair project.

Door de Passende Beoordeling PAS 2015-2021 is onderbouwd dat de instandhoudingsdoelen voor de stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden, ook met de stikstofdepositietoename vanwege EEW derde lijn, kunnen worden gerealiseerd.

De stikstofdepositie in de Duitse Natura 2000-gebieden vanwege EEW is belangrijk lager dan de laagste in Duitsland gehanteerde grenswaarde voor stikstofdepositie van 7,14 mol N/ha/j.

Conclusie

Wij zijn van mening dat op basis van de objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het project EEW derde lijn kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de beoordeelde Natura-2000 gebieden (stikstof).

12.5 vervuiling door emissies

In de Passende beoordeling is aandacht besteed aan de emissies van kwik, cadmium en fluor door EEW. Voor kwik is berekend wat de depositie is van kwik op de Eems Dollard en de aangrenzende delen van de Nederlandse en Duitse waddenzee. De hoogste depositie vindt plaats in de onmiddellijke omgeving van EEW en bedraagt 4 mg per hectare. Over het gehele onderzochte gebied bedraagt de depositie minder dan 1 mg per hectare. In de Passende beoordeling wordt verwezen naar het rapport "beoordeling kwikemissies uit de RWE-centrale in het Eemshavengebied (ARCADIS, 2014) waarin is geconcludeerd dat de emissie en daarop volgende depositie door de RWE centrale niet tot significant negatieve effecten leidt. De (lagere)

emissie en depositie van de derde lijn van EEW voegt hier in niet betekenende mate iets aan toe, wat betekent dat de conclusie van ARCADIS (2014) ook van toepassing is op de kwikemissie van EEW. Daarbij is gerekend met een theoretische uitstoot waarbij elke dag de daggemiddelde norm maximaal wordt opgevuld. De installatie draait echter het merendeel onder de detectiegrens van de continue meting van kwik. Daarbij zijn aanvullende maatregelen en strengere normen voorgeschreven in de Omgevingsvergunning, waardoor de uitstoot en depositie een veelvoud lager is.

Voor cadmium is in het luchtonderzoek dat bij het MER is gevoegd berekend dat de cadmiumconcentratie in de lucht 0,72% van de voor deze stof geldende streefwaarde bedraagt en ten opzichte daarvan verwaarloosbaar is.

Ook voor fluoriden is een concentratieberekening uitgevoerd.. Hieruit volgt dat de fluorideconcentratie in de lucht 0,25% van de streefwaarde bedraagt en ten opzichte daarvan verwaarloosbaar is.

Beoordeling

Voor wat betreft kwik, cadmium en fluor stemmen wij in met de conclusies uit de Passende beoordeling dat de depositie van deze stoffen op de Eems Dollard en de Nederlandse en Duitse Waddenzee verwaarloosbaar is.

Conclusie

Wij zijn van mening dat op basis van de objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het project EEW derde lijn kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de beoordeelde Natura-2000 gebieden (emissies kwik, cadmium en fluor).

13 Cumulatieve beoordeling van effecten

Op basis van artikel 19f van de Nb-wet 1998 dient bij vergunningverlening voor nieuwe projecten of andere handelingen een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve effecten indien deze projecten of handelingen, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied.

Beoordeling

Het enige relevante ecologische effect van de derde lijn van EEW is stikstofdepositie. De cumulatieve effecten van de stikstofdepositie wordt geregeld binnen het PAS programma aangezien er een maximum gesteld is aan stikstofdepositie per Natura 2000 gebied.

Conclusie

Wij zijn van mening dat op basis van de objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het project derde lijn EEW in cumulatie kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de beoordeelde Natura-2000 gebieden.

14 Nadere onderzoeken

Wij zijn van mening dat de aanvraag voldoende informatie bevat om op alle te beoordelen effecten en waarden een afgewogen beslissing te kunnen nemen. Verdere onderzoeken zijn ons inziens dan ook niet nodig.

15. Eindconclusie

Uit de bij de aanvraag gevoegde PB en de aanvulling alsmede de overwegingen bij dit besluit volgt dat, rekening houdend met de relevante aanwijzingsgrondslagen en instandhoudingdoelstellingen, er geen aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van natuurmonumenten zullen plaatsvinden. Wij zijn daarom van mening dat de gevraagde vergunning kan worden verleend.